IVSTI LIPSI

LOVANIVM:

id eſt,

OPIDI ET ACADEMIÆ EIVS DESCRIPTIO.

LIBRI TRES.

Alterâ editione, quæ eſt ab vltimâ Auctoris manu, aucti & correcti.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
cIↄ. Iↄc. x.

Cum Priuilegijs Cæſareo & duorum Regum.

ILLMO ET EXCELLMO
PRINCIPI
CAROLO,
DVCI CROYO
ET ARSCHOTANO,
S. R. I. PRINCIPI,
EQVITI AVREI VELLERIS.

LOVANIVM & HEVERLEAM, quæ deſcripſi, & quamquam nota, in maiorem notitiam & lucem protraxi, ea cui potiùs, quàm tibi Illme PRINCEPS donarem & dicarem? Scis vetus vinculum meum, & obſequij velut ſacramentum, quo obſtringor: ſed ipſa res huc etiam ducit, quid dicam tem-

IVSTI LIPSI

LOVANIVM:

id eſt,

OPIDI ET ACADEMIÆ EIVS DESCRIPTIO.

LIBER PRIMVS.

CAPVT PRIMVM.

Occaſio ſermonis, & in rem præparatio.

AMBVLATIVNCVLA inſtituta nobis fuit ſereno die, menſe Sextili, ad collem vrbi vicinum: idq́ue viſendæ antiquitatis. Fama tenebat & tenet, arcem illíc veterem fuiſſe, alij à Iulianis, alij à Normannicis temporibus: cuius veſtigia exſtarent: & cupido nos ſubijt videre, & arbitrari. Feceram olim (probè memini) ante annos triginta, duce *Petro Diuæo*, qui rerum noſtratium, & quæ ad hiſtoriam veterem pertinerent, cupiens admodum ſed & ſciens erat: feceram, ſed neque attenderam valdè, & in illo æuo vnicus Romanarum rerum, in con-

LOVANIVM.

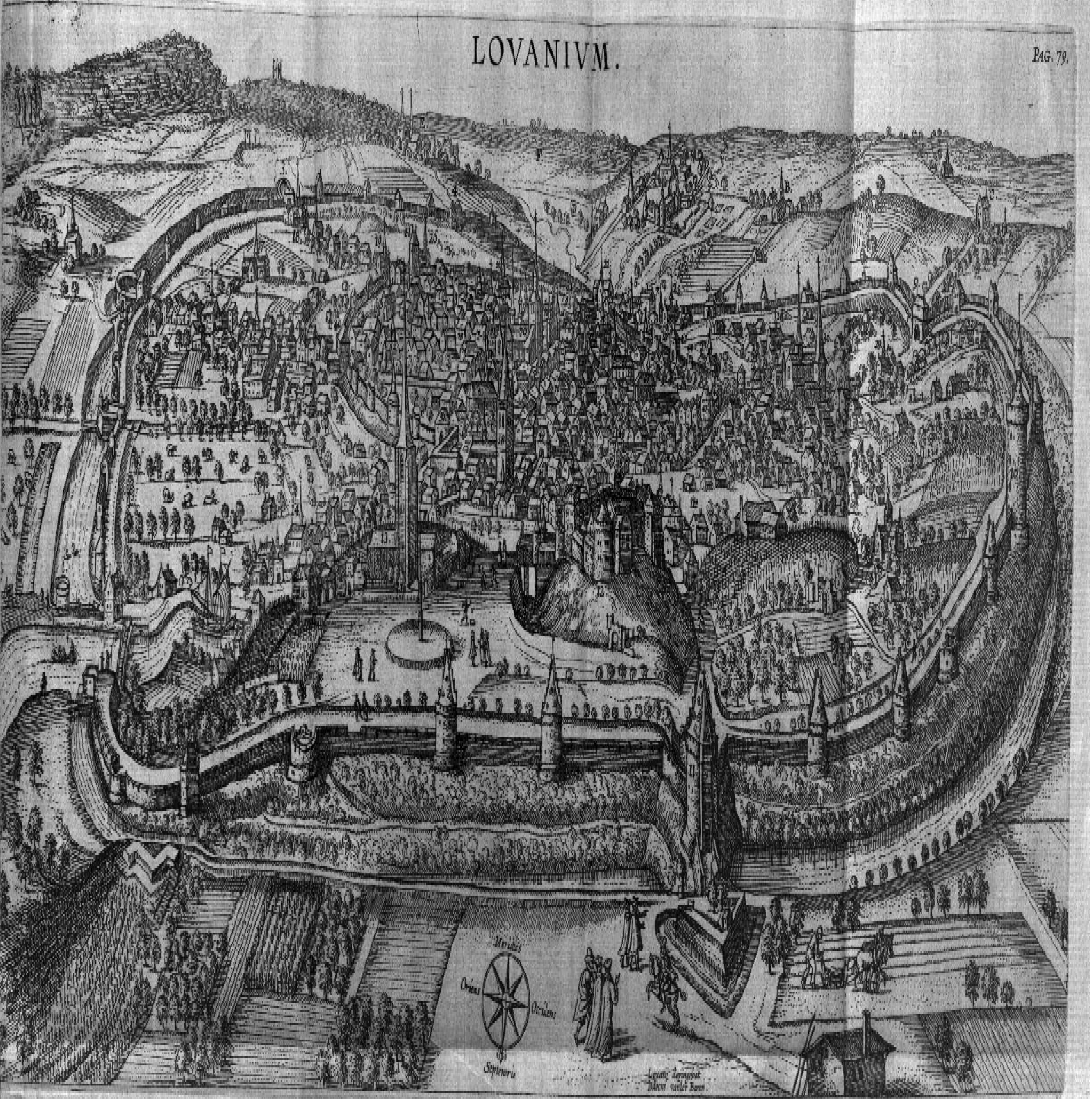

A. Heuerlēa, Prætorium.
B. Bancum, cœnobium.
C. Mons caluariæ.
D. Fliederbeck, cœnobium.
E. Parcum, cœnobium.
F. Silua Heuerlēenſis.
1. Porta Arſchotana.
2. Porta Dieſthemienſis.
3. Porta Thienenſis.
4. Porta Parcenſis.
5. Porta Heuerlēenſis.
6. Cataracta maior.
7. Cataracta minor.
8. Porta Bruxellenſis.
9. Porta Vinearum.
10. Turris impenſæ ſuperuacuæ.
11. Porta Mechlinienſis.
12. Arx ſiue Burgus.
13. Commendataria S. Ioannis Baptiſtæ.
14. Duodecim Apoſtoli. Xenodochium.
15. S. Martini cœnobium.
16. Sancta Genoueua. Xenodochium.
17. Sanctæ Catharinæ ſacellum.
18. Sanctæ Mariæ exterioris ſacellum.
19. Sanctus Nicolaus. Xenodochium.
20. S. Mariæ Viſitationis ſacellum.
21. S. Quintini templum, parochia.
22. Collegium Viglij Zuichemi.
23. Beginagium.
24. Nigræ ſorores, cœnobium.
25. Carthuſia, cœnobium.
26. Sacellum S. Crucis.
27. Capucini, cœnobium.
28. Annunciatæ, cœnobium.
29. Alexiani fratres.
30. S. Iacobi, parochia.
31. S. Laurentius. Xenodochium.
32. Prætorium, PLAGIT.
33. S. Margaritæ ſacellum.
34. Collegium Vaulxianum.
35. S. Vrſulæ cœnobium.
36. Bogardi, nunc Fliederbekenſes, cœnobium.
37. Vinea S. Mariæ, cœnobium.
38. S. Gertrudis, parochia & cœnobium.
39. Porta lapidea.
40. S. Spiritus porta.
41. S. Michaelis porta.
42. S. Quintini porta.
43. Lupina porta.
44. Molaria porta.
45. Pratenſis porta.
46. Franciſcanorum porta.
47. Bieſtenſis porta.
48. Leidenſis porta.
49. Caſtrenſis porta.
50. Caſtrum, pædagogium.
51. Auguſtiniani, cœnobium.
52. Albæ Dominæ, cœnobium.
53. Clariſſæ, cœnobium.
54. S. Donatiani collegium.
55. Patres Societatis Ieſu.
56. Atrebatenſe collegium.
57. Dalenſe collegium.
58. Seminarium regium.
59. Collegium Theologorum duplex, Maius & Minus.
60. S. Annæ collegium.
61. Sacellum S. Antonij, vulgò Clericorum.
62. Pulchra Diua Virgo.
63. Lipſij domus.
64. Franciſcani, cœnobium.
65. S. Barbaræ ſacellum.
66. Dominicani, cœnobium.
67. Poeliarum collegium.
68. Magnum Xenodochium.
69. S. Eligij ſacellum.
70. S. Petri parochia.
71. Collegium trilingue.
72. Curia Senatorum.
73. Hallæ, ſiue Athenæum.
74. Lilium, pædagogium.
75. Vicus artium.
76. Collegium Sabaudiæ.
77. Collegium Iuris.
78. Falco, pædagogium.
79. Collegium Winckelianum.
80. Collegium Pontificium.
81. Porcus, pædagogium, & Standonck collegium.
82. Craneндonckij collegium.
83. Druij collegium.
84. Hauterle collegium.
85. Collegium Leodicenſe.
86. Collegium Diuæ.

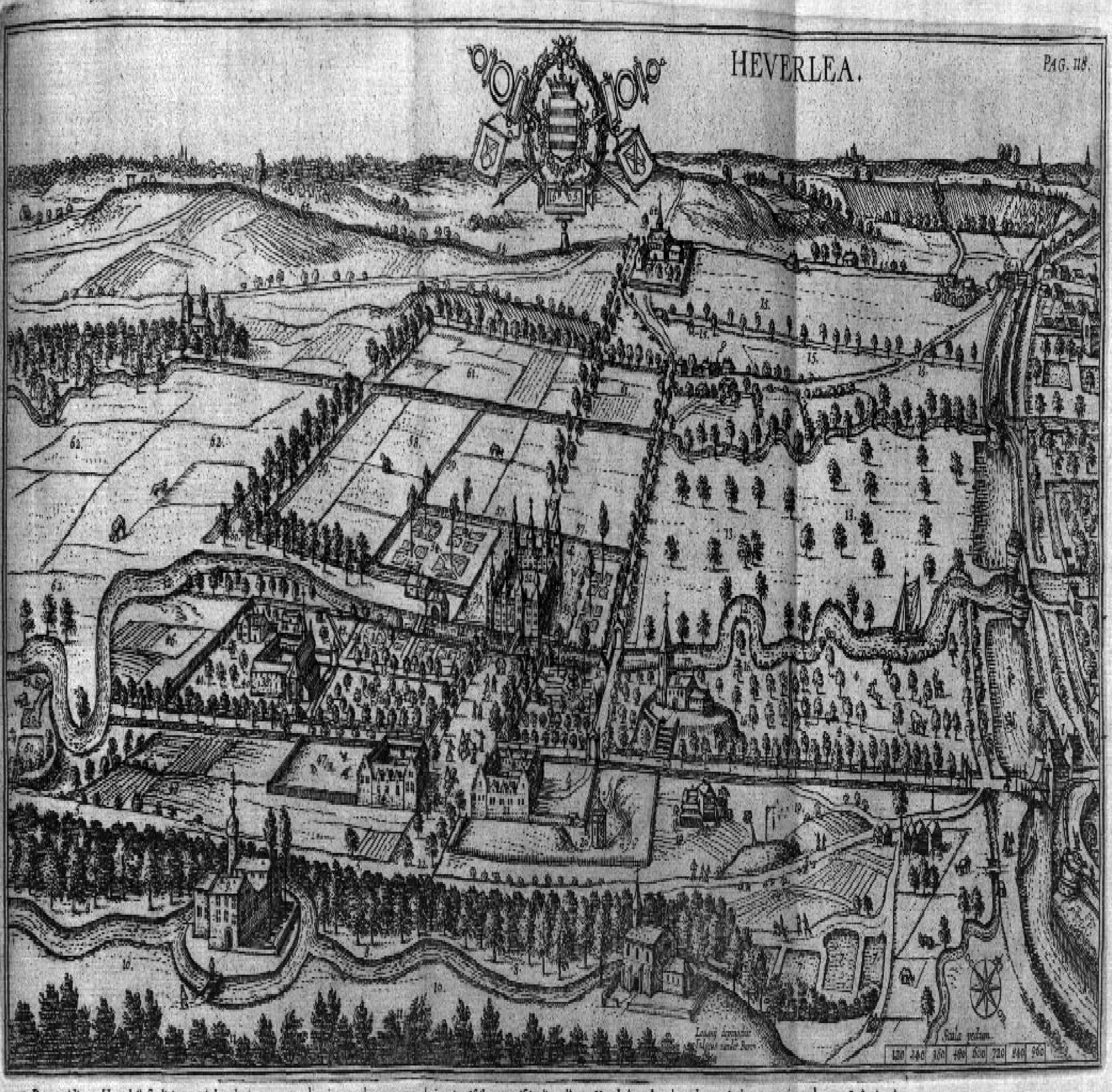

1. Porta opidi, quæ Heuerleënſis dicitur, quia huc ducit.

2. Porta noua, quę Baronatum Heuerleæ à ditione Louanienſi ſeparat.

3. Pulcherrima Via, quæ ab ipſo opido, recto limite, adusque ſiluulam & fontium receptacula, ſiue caſtellum aquarum, ducit. Longa eſt paullò minùs mille paſſus, lata pedes XL. ad libellam æquabilis, & inter montes aut colles, alios alibi ad viginti pedes, depreſſa & complanata. Margines ſepibus viuis clauduntur, in parte muris: tilijs arboribus adſitis vtrimque obumbratur. Egregium, & regium opus, vt verbo dicamus.

4. Parcum ſiue Viuarium, quod feris eſt deſtinatum.

5. Via, Wauriam municipium verſus.

6. Riuus, qui à Parcenſi Cœnobio in Diliam manat.

7. Piſcinæ, numero ſeptem, ſuaui aſpectu & opportuno ſitu, inter decliues agros, & veſtitos arboretis colles.

8. Silua Heuerleënſis, magna, venatibus apta.

9. Domus & receptaculum venatorum.

10. Area ſubiecta, itemque riuus & piſcinæ.

11. Silua Merdalienſis, lata, diffuſa.

12. Dilia flumen.

13. Prata adſita.

14. Fura riuus, cuius curſum in præcipuâ parte opus & manus direxit: eumdem per prata deriuauit, piſcibus aut piſciculis receptaculum & cuſtodiam.

15. Agri arui, & prata.

16. Hortus pomorum.

17. Limes ad flumen, nucetis alibi conſitus.

18. Templum Parochiale Heuerleæ, antiquum.

19. Agri arui.

20. Viuarium cuniculis aut lepuſculis, itemq; Columbarium.

21. Domus in vſum nobilium domeſticorum, itemque aduentorum.

22. Via, quæ ad Siluam Heuerleënſem tendit.

23. Area ante Equile.

24. Ipſum Equile, & area interior.

25. Area ante Arcem, lata & pulcherrima, vtrimque arboribus, ambulacris & xyſtis clauſa.

26. Tiliæ arbores diſpoſitæ.

27. Hortus prunorum, perſicorum, & id genus.

28. Hortus florum, cum ſuis flexibus & Labyrinthis.

29. Fons, qui altè ſubſiliēs marmoreo labro duplici excipitur.

30. Pergulæ, topiario opere, grandes: occultæ aquæ aut ſiphones in ijs, qui ingredientes fallunt & mundant: monticuli item ſiue rupes è topho, ſilice, teſtis conchisque marinis, mirandâ arte. Vertebrâ motâ, molæ molunt, auiculæ cantant, aqua adſtantes ſpargit: alia, cum oblectatione miranda.

31. Fons publici vſus.

32. Hortus ceraſorum, varij generis.

33. Via arboribus limitata, ad Cœnobium.

34. Hortus holerum, & herbarum edulium.

35. Fons in eo item è marmore, & tali vaſto labro.

36. Pergulæ, Labyrinthus, & fons.

37. Via & arbores adſitæ, iuxta flumen.

38. Idem ante Cœnobium.

39. Templum, & cœnobij multiplex ædificium: in quo viginti quattuor religioſos eſſe oporteat, ex lege & ſcito teſtatoris: ſed iniuria temporum, itemque hominum incuria, diminuerunt.

40. Hortus religioſorum.

41. Area Cœnobij.

42. Collegium, quod deſtinatum, vt parua Academia, Lectionibus aut diſſertationibus, in gratiam Principis & aduentorum.

43. Hortus Cœnobij.

44. Aula inferior Cœnobij, & piſcinæ.

45. Hortus pirorum Cœnobij.

46 Agri arui.

47. Prata.

48. Agri arui.

49. Parcum, ſiue locus clauſus in ſiluâ, ad feras.

50. Arboreta, fons primarius & ſcaturigo, item piſcinæ.

51. Arx ipſa, domicilium Principis: ſuperbum opus, ſi perfectum.

52. Fons in eâ pulcherrimus, altè ſaliens, & labris marmoreis exceptus; ſtatuis ornatus.

53. Foſſæ circum arcem, latæ, profundæ, nitidâ aquâ plenæ.

54. Hortus voluptatis.

55. Molendinum duplex: frumentis frangendis, & ſecandis lignis.

56. Venatorum domus, & Falconariorum.

57. Area ponè Arcem.

58. Prata.

59. Foſſæ minores, vel Elices è riuo Furâ.

60. Viæ & adſitæ arbores, itemque ſepes.

61. Agri arui.

62. Communes agri.

63. Via, quæ Bancum cœnobium ducit.

64. Ipſum Bancum.

65. Via regia, quâ Bruxellam itur venitúrque.

66. Porta Bruxellenſis.

LABORE ET CONSTANTIA